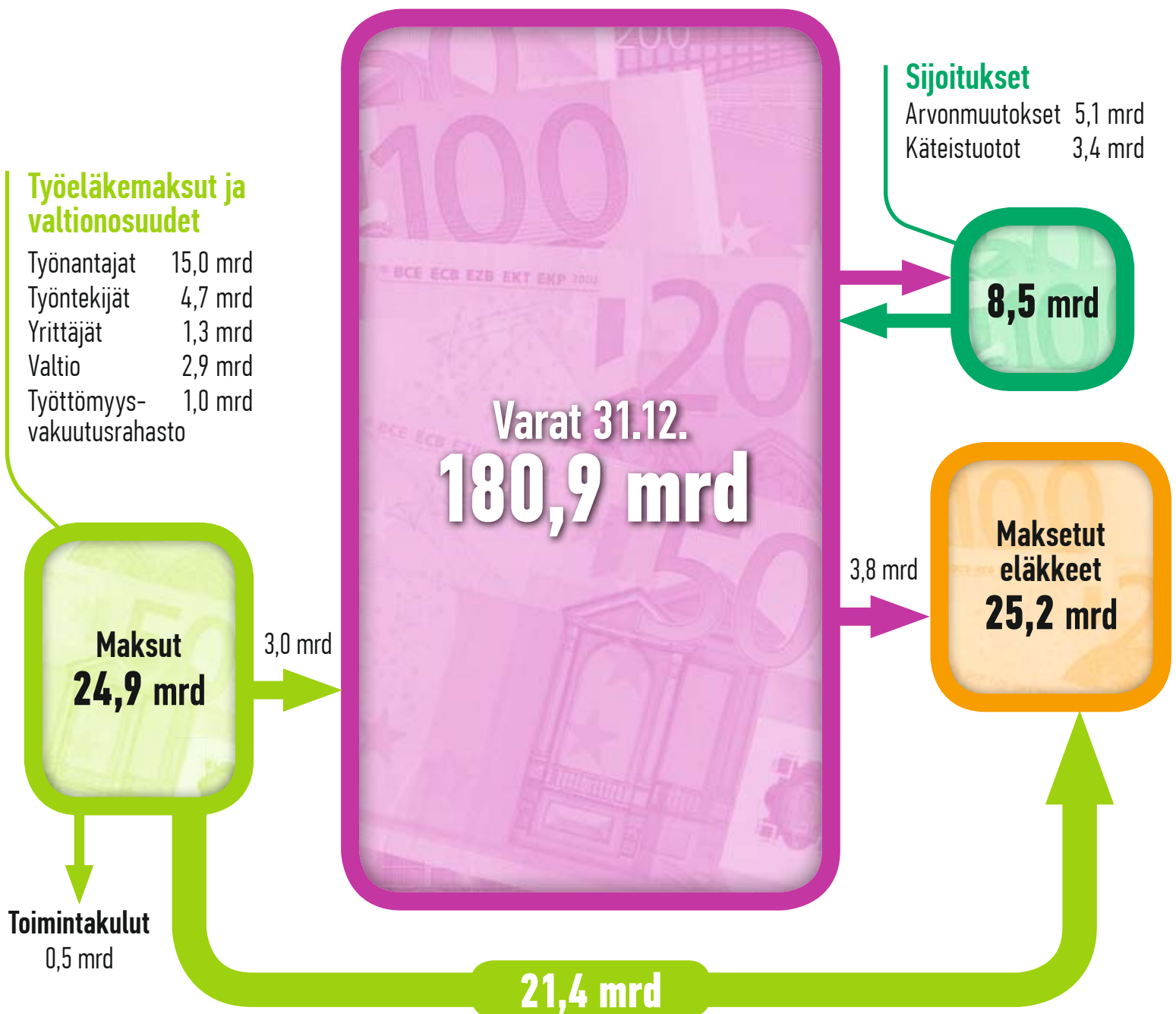

Työeläkelaitosten tilinpäätöstiedot 2015

Eläkerahastoista raha virtaa eläkkeisiin

ELÄKEVAROJA

181 MILJARDIA

Eläkevarojen kasvu on yksityisaloilla johtunut yksinomaan sijoitustoista, sillä eläkemenot ovat jo ylittäneet maksutulot.

TEKSTI JA GRAFIikka PETER HALONEN

Työeläkevarat ovat vuosittain kasvaneet vuosien 2005–2014 välillä keskimäärin noin 8,5 miljardia euroa. Vuonna 2015 varat kasvoivat 8,4 miljardia yhteensä 180,9 miljardiin euroon.

Varojen kasvu on viimeisten kolmen vuoden aikana yksityisaloilla johtunut yksinomaan tuotoista, sillä eläkemenot ovat ylittäneet eläkemaksutulot. Vuonna 2017 myös julkisella puolella maksutuloja virrannee vähemmän sisään kuin eläkkeiden maksuun virtaa rahaa ulos. On kuitenkin syytä muistaa, että rahavirtojen kääntymisen eläkeläisille väestön ikääntymisen seurauksena on ollut yksi eläkerahastoinnin tarkoitus.

Sijoitusvarat jakautuivat vuoden 2015 joulukuun lopussa eri sijoitusluokkiin seuraavasti: Osake- ja osaketyyppisiä sijoituksia oli 88,5 miljardia euroa (48,9 %), korkosijoituksia 75,3 miljardia (41,6 %) ja kiinteistösijoituksia 17,1 miljardia (9,5 %).

Vuodesta 1998 vuoteen 2015 osake- ja osaketyyppiset sijoitukset ovat tuottaneet nimellisesti keskimäärin 7,3 ja reaalisesti 5,6 prosenttia. Vastaavat luvut korkosijoituksilla on 4,3 ja 2,6 prosenttia ja kiinteistösijoituksilla 5,8 ja 4,1 prosenttia.

PUOLET EUROALUEEN ULKOPUOLELLA

Euroalueen ulkopuoliset sijoitukset ovat trendinomaisesti kasvattaneet osuuttaan Suomen ja muiden euroalueen maiden kustannuksella. Euroalueen ulkopuolisten sijoitusten osuus ylitti viime vuonna ensimmäistä kertaa 50 prosentin rajan, osuuden kaksinkertaistuminen on tapahtunut noin kymmenessä vuodessa.

Suomeen sijoitetun eläkevarallisuuden osuus vuoden 2015 lopussa oli 27 prosenttia. Kehityksen taustalla ovat varojen entistä tehokkaampi riskienhajautus. Lisäksi eläkevarat ovat kasvaneet suuriksi, minkä seurauksena sopivien si-

joituskohteiden etsiminen vaatii osin kotimaan rajojen ulkopuolelle sijoittamista.

Sijoitustoiminnasta puhuttaessa, on aina syytä muistaa, että eläkevarojen sijoittamisen kulmakivet ovat tuottavuus ja turvaavuus. Tuottavuus ja turvaavuus voidaan saavuttaa parhaiten hajauttamalla tehokkaasti ja etsimällä parhaita mahdollisia sijoituskohteita – myös ulkomailta.

NIMELLISET JA REAALISET TUOTOT

Seuraavan sivun kuviossa on tarkasteltu työeläkesijoitusten nimellisiä ja reaalisia tuotto prosentteja vuosilta 1997–2015. Kuvioista näkyy, kuinka suurin osa sijoitusvuosista on ollut tuottomielessä hyviä. Väliin mahtuu toki myös muutamia heikompia vuosia, kuten finanssi-kriisi vuonna 2008.

Vuonna 2015 sijoitustuotoksi muodostui 5,0 ja deflaation vuoksi luku reaalisesti ylsi 5,2 prosenttiin. Koko ajanjaksona keskimääräinen tuotto on nimellisesti ollut 5,9 prosenttia (reaalisesti 4,2). Vastaavat luvut viiden viime vuoden osalta ovat 5,4 prosenttia (3,9) ja viimeisen kymmen vuoden ajalta 4,8 prosenttia (3,0).

Eri vuosien väliset pitkän aikavälin tuottoluvut saattavat erota toisistaan huomattavastikin riippuen siitä, mitä ajanjaksoa laskennassa käyttää. Oleellista tuottolukuja tutkittaessa on tietoa siitä, kuinka hyvin eläkevakuuttajat ovat onnistuneet sijoitustoiminnassaan pitkällä aikavälillä.

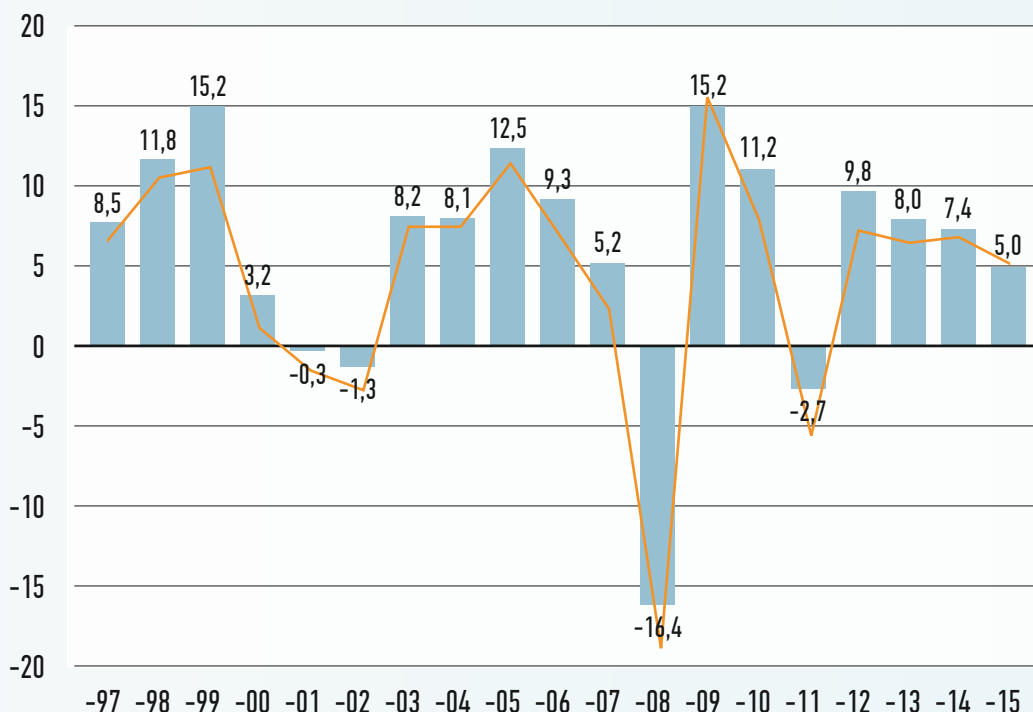
Jos reaalisena tuotto-olettamana pidetään 3,5 prosentin tuottoa, ovat eläkevakuuttajat saavuttaneet tämän pitkällä aikavälillä. ■

Työeläkesijoitusten nimellinen ja reaalin tuotto 1997–2015

prosentteina
sitoutuneesta pääomasta

TELA

■ Nimellinen tuotto
— Reaalinen tuotto

Työeläkelaitosten avainlukuja vuodelta 2015

	Yhtiöt (TyEL, YEL)	Säätiöt (TyEL)	Kassat (TyEL, YEL)	MEK (MEL)	MELA (MYEL)	Keva/ VER (VaEL)	Keva (KuEL)	KKR (KiEL)	Yhteensä
Vakuutetut (lkm)	1 757 963	19 041	26 992	7 340	67 157	137 000	522 000	16 900	2 554 393
Eläkkeensaajat (lkm) *	1 048 988	19 641	26 498	8 433	125 649	263 000	377 000	18 100	1 887 309
Palkkasumma/työtulo (milj. €)	55 562,3	1 043,7	1 064,7	260,0	1 347,8	6 168,1	16 820,0	508,9	82 775,5

Tulot (milj. €)

Vakuutusmaksutulo **	13 215,2	247,8	242,4	59,3	188,1	1 680,2	5 237,5	192,4	21 062,9
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	3 960,0	200,3	117,2	57,7	8,3	605,5	2 011,5	74,4	7 034,9
Yhteensä	17 175,2	448,1	359,6	117,0	196,4	2 285,7	7 249,0	266,8	28 097,8

Kulut (milj. €)

Eläkemeno/ Maksetut eläkkeet ***	13 690,3	284,6	289,5	129,4	784,1	4 404,6	4 553,4	187,5	24 323,4
Kokonaisliikekulut ****	405,3	5,2	7,9	4,8	16,7	21,2	52,6	4,9	518,6
Yhteensä	14 095,6	289,8	297,4	134,2	800,8	4 425,8	4 606,0	192,4	24 842,0

Varat ja vastuut

Vastuuvelka (milj. €)	88 203,7	2 658,7	2 731,9	805,4	96,4	-	-	-	94 496,1
Sijoitusjakauma (perusjakauma käyvin arvoin, milj. €)	106 604,0	3 070,8	3 126,1	1 014,6	245,4	17 853,0	44 214,1	1 310,0	177 438,0
Sijoitusjakauma (perusjakauma käyvin arvoin, %)									
Korkosijoitukset	38,8	52,9	34,4	14,7	40,7	48,2	45,0	38,6	41,5
Osakesijoitukset	38,6	34,4	38,8	51,2	37,6	45,7	41,7	41,2	39,9
Kiinteistösijoitukset	11,3	10,3	20,8	30,8	21,7	2,8	6,7	20,2	9,6
Muut sijoitukset	11,3	2,4	5,9	3,2	0,0	3,3	6,6	0,0	9,1
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin (%)	5,0	4,3	5,5	7,2	5,2	4,9	4,8	6,0	4,9
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin (milj. €)	5 115,6	129,7	158,8	68,2	14,9	853,0	2 011,5	74,4	8 426,1
Vakavaraisuuspääoma (milj. €)	23 697,5	810,5	854,7	360,6	-	-	-	-	-
Vakavaraisuusaste (%)	28,2	36,0	36,6	55,0	-	-	-	-	-

* Eläkkeensaaja voi saada eläkettä useammasta eläkelaitoksesta

** Maksutuloon ei sisälly valtion budjetista kustannettavaa osuutta. YEL:n osalta 82,6 milj. €, MEL:n 60,1 milj. €, MYEL:n 619,8 milj. € ja VaEL:n 2 142,8 milj. €.

*** Sisältää TVR-maksun muiden kuin Kevan (KuEL ja VaEL) sekä KKR:n osalta, joilla maksutulossa

**** Ei sisällä sijoitustoiminnan kuluja

Työeläkevakuutusyhtiöiden tilinpäätöslukuja vuodelta 2015

	Varma		Ilmarinen		Elo		Etera		Veritas Eläkevakuutus		Pensions-Alandia		Yhteensä	
	2015	muutos, % ³⁾	2015	muutos, % ³⁾	2015	muutos, % ³⁾	2015	muutos, % ³⁾	2015	muutos, % ³⁾	2015	muutos, % ³⁾	2015	muutos, % ³⁾
VAKUUTETUT (lkm)														
TyEL	486 960	-0,3 %	500 000	-2,2 %	398 217	0,0 %	103 000	-1,0 %	53 503	-0,6 %	11 047	7,3 %	1 552 727	-0,8 %
YEL (-vakuutuksia)	37 380	-4,0 %	61 851	-0,1 %	85 054	-2,6 %	8 964	19,1 %	10 735	0,0 %	1 252	-1,3 %	205 236	-1,2 %
Yhteensä	524 340	-0,5 %	561 851	-1,9 %	483 271	-0,4 %	111 964	0,4 %	64 238	-0,5 %	12 299	6,3 %	1 757 963	-0,9 %
ELÄKKEENSAAJAT (lkm)														
Yhteensä	337 106	0,8 %	323 172	1,4 %	216 769	-0,3 %	138 117	-2,2 %	29 560	3,1 %	4 264	3,5 %	1 048 988	0,4 %
TULOT (milj. €)														
Vakuutusmaksutulo														
TyEL-maksutulo	4 380,6	5,5 %	3 972,6	2,9 %	2 728,8	4,9 %	645,3	-0,9 %	426,9	4,0 %	39,4	12,7 %	12 193,7	4,1 %
YEL-maksutulo	195,9	1,4 %	339,7	3,9 %	428,3	1,8 %	34,6	26,8 %	62,6	4,4 %	4,1	-0,5 %	1 065,2	3,2 %
Siirtymämaksut ja jälleenvakuutus	-0,1	0,0 %	-43,7	-111,0 %	0,0		0,0		0,0		0,0		-43,8	-110,5 %
Vakuutusmaksutulo yhteensä	4 576,4	5,4 %	4 268,7	2,4 %	3 157,1	4,4 %	680,0	0,2 %	489,5	4,1 %	43,5	11,4 %	13 215,2	3,9 %
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	154,8	-86,2 %	2 602,1	69,9 %	866,4	-15,2 %	129,0	-26,2 %	188,9	204,9 %	18,8	52,7 %	3 960,0	1,0 %
Yhteensä	4 731,2	-13,4 %	6 870,8	20,6 %	4 023,5	-0,5 %	809,0	-5,2 %	678,4	27,5 %	62,3	21,3 %	17 175,2	3,2 %
LUOTTOTAPPIOT (milj. €)	17,2	-1,7 %	13,5	-19,6 %	19,3	-7,8 %	8,0	72,9 %	4,9	3,4 %	0,1	328,3 %	63,1	-2,5 %
ELÄKEMENO (milj. €)														
TyEL	4 923,9	3,5 %	4 131,1	3,8 %	2 494,5	4,6 %	1 127,9	0,6 %	341,5	5,3 %	24,8	5,4 %	13 043,8	3,6 %
YEL	259,3	2,5 %	365,8	3,9 %	363,1	4,7 %	7,3	35,3 %	63,0	4,7 %	4,4	4,8 %	1 062,9	4,0 %
Yhteensä	5 183,1	3,5 %	4 496,9	3,8 %	2 857,6	4,6 %	1 135,2	0,7 %	404,5	5,2 %	29,2	5,3 %	14 106,5	3,6 %
Kustannusten jako	-348,5	0,2 %	-54,7	-368,5 %	289,2	-11,0 %	-373,4	-2,8 %	59,2	-15,6 %	12,0	5,7 %	-416,3	-45,8 %
Yhteensä	4 834,6	3,7 %	4 442,2	2,1 %	3 146,8	2,9 %	761,8	-0,3 %	463,8	2,0 %	41,2	5,4 %	13 690,3	2,7 %
KOKONAISLIIKEKULUT (milj. €)														
Vakuutusten hankintamenot	9,6	4,3 %	12,6	-28,2 %	18,9	-1,1 %	5,4	5,0 %	3,8	6,2 %	0,3	93,3 %	50,7	-7,6 %
Vakuutusten hoitokulut	44,9	15,1 %	43,9	3,5 %	35,0	-1,3 %	11,2	-6,3 %	5,4	7,1 %	0,2	16,4 %	140,6	4,9 %
Lakisääteiset maksut	11,8	-9,2 %	11,1	-11,2 %	8,0	-11,4 %	1,7	-12,8 %	1,2	-13,1 %	0,1	25,7 %	34,0	-10,6 %
Muut hallintokulut	14,9	-10,2 %	19,8	16,8 %	10,8	-27,7 %	5,1	-23,6 %	3,7	3,7 %	0,8	11,3 %	55,0	-7,3 %
Liikekulut yhteensä	81,3	4,4 %	87,4	-2,3 %	72,7	-7,4 %	23,5	-9,0 %	14,2	3,9 %	1,4	23,4 %	280,5	-2,1 %
Korvaustoiminnan hoitokulut	34,2	-0,3 %	32,8	6,0 %	25,7	12,8 %	9,0	6,3 %	4,9	8,2 %	0,2	-18,3 %	106,7	5,5 %
Työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokulut	6,1	-6,2 %	5,1	-10,3 %	5,5	19,2 %	0,9	2,5 %	0,6	1,1 %	0,0		18,2	-0,4 %
Sijoitustoiminnan hoitokulut	23,1	-1,3 %	25,3	7,8 %	22,4	0,1 %	8,7	-6,5 %	6,3	36,6 %	0,7	26,4 %	86,6	3,3 %
Muut kulut	0,0		0,0	-100,0 %	0,0	11,8 %	0,0		0,0		0,0		0,0	-91,7 %
Kokonaisliikekulut yhteensä	144,6	1,8 %	150,7	0,6 %	126,3	-1,6 %	42,1	-5,4 %	25,9	11,1 %	2,3	19,3 %	491,9	0,4 %
Kokonaisliikekulut % vakuutusmaksutulosta	3,2	-0,1	3,5	-0,1	4,0	-0,2	6,2	-0,4	5,3	0,3	5,3	0,4	3,7	-0,1
Liikekulut % hoitokustannustulosta ¹⁾	74,0	-1,0	75,5	-0,5	71,4	-2,9	77,9	-15,7	92,9	2,3	84,6	13,4	74,9	-2,2
KOKONAISLIIKEKULUJEN JAKAUMA (%)														
Vakuutusten hankintamenot	6,6	0,2	8,4	-3,4	15,0	0,1	12,9	1,3	14,8	-0,7	11,5	4,4	10,3	-0,9
Vakuutusten hoitokulut	31,1	3,6	29,1	0,8	27,7	0,1	26,7	-0,3	20,9	-0,8	9,6	-0,2	28,6	1,2
Lakisääteiset maksut	8,2	-1,0	7,4	-1,0	6,4	-0,7	4,1	-0,4	4,7	-1,3	5,0	0,3	6,9	-0,9
Muut hallintokulut	10,3	-1,4	13,1	1,8	8,5	-3,1	12,1	-2,9	14,2	-1,0	33,6	-2,4	11,2	-0,9
Liikekulut yhteensä	56,2	1,4	58,0	-1,7	57,6	-3,6	55,8	-2,2	54,7	-3,8	59,7	2,0	57,0	-1,5
Korvaustoiminnan hoitokulut	23,7	-0,5	21,8	1,1	20,3	2,6	21,3	2,3	18,8	-0,5	8,4	-3,9	21,7	1,0
Työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokulut	4,2	-0,4	3,4	-0,4	4,4	0,8	2,1	0,2	2,1	-0,2	0,1	0,1	3,7	0,0
Sijoitustoiminnan hoitokulut	16,0	-0,5	16,8	1,1	17,7	0,3	20,8	-0,3	24,4	4,5	31,9	1,8	17,6	0,5
Muut kulut	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kokonaisliikekulut yhteensä	100		100		100		100		100		100		100	
VASTUUVELKA (milj. €)	31 865,6	-0,6 %	30 630,2	7,8 %	17 849,7	4,5 %	5 206,7	0,2 %	2 388,9	8,8 %	262,6	8,0 %	88 203,7	3,5 %

1) Ilman sijoitustoiminnan & työkyvyn ylläpitotoiminnan liikekuluja & lakisääteisiä maksuja.

2) Pensions-Alandian asiakashyvitys-siirtoon sisältyy muista poiketen myös siirtoa vakuutusliikkeestä (VA2).

3) Muutos % -sarakeessa muutos on ilmoitettu prosentteina, mikäli 2015-sarakeessa luku on ilmaistu euroina. Mikäli 2015 -sarakeessa on esitetty prosenttilukuja, on muutos % -sarakeessa esitetty muutos prosenttiyksikköinä.

Varma		Ilmarinen		Elo		Etera		Veritas Eläkevakuutus		Pensions-Alandia		Yhteensä	
2015	muutos, % ³⁾	2015	muutos, % ³⁾	2015	muutos, % ³⁾	2015	muutos, % ³⁾	2015	muutos, % ³⁾	2015	muutos, % ³⁾	2015	muutos, % ³⁾

SIJOITUSJAKAUMA (perusjakauma käyvin arvoin, milj. €)

Korkosijoitukset	13 429,5	0,7 %	15 564,3	3,0 %	8 326,4	-1,7 %	2 616,0	2,7 %	1 287,8	15,0 %	136,6	-1,0 %	41 360,6	1,6 %
Osakesijoitukset	17 349,3	7,4 %	14 398,6	6,3 %	6 659,3	3,3 %	1 731,0	5,5 %	964,6	7,9 %	99,0	30,7 %	41 201,8	6,3 %
Kiinteistösijoitukset	3 906,2	1,7 %	3 935,5	5,4 %	2 806,8	4,5 %	1 006,0	-0,8 %	304,3	-27,3 %	35,5	-12,7 %	11 994,3	2,2 %
Muut sijoitukset	6 608,3	-1,4 %	1 942,5	5,8 %	2 721,1	35,0 %	555,0	-6,6 %	199,1	18,5 %	21,2	4,2 %	12 047,2	6,3 %
Yhteensä	41 293,3	3,1 %	35 841,0	4,8 %	20 513,6	4,6 %	5 908,0	1,9 %	2 755,8	6,0 %	292,3	6,4 %	106 604,0	4,0 %

SIJOITUSJAKAUMA (perusjakauma käyvin arvoin, %)

Korkosijoitukset	32,5	-0,8	43,4	-0,8	40,6	-2,6	44,3	0,3	46,7	3,7	46,7	-3,5	38,8	-0,9
Osakesijoitukset	42,0	1,7	40,2	0,6	32,5	-0,4	29,3	1,0	35,0	0,6	33,9	6,3	38,6	0,9
Kiinteistösijoitukset	9,5	-0,1	11,0	0,1	13,7	0,0	17,0	-0,5	11,0	-5,1	12,1	-2,6	11,3	-0,2
Muut sijoitukset	16,0	-0,7	5,4	0,1	13,3	3,0	9,4	-0,9	7,2	0,8	7,3	-0,2	11,3	0,2
Yhteensä	100		100		100		100		100		100		100	

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO KÄYVIN ARVOIN (%)

Tuotto sitoutuneelle pääomalle	4,2	-2,9	6,0	-0,8	5,0	-1,2	3,7	-2,6	5,8	-0,7	4,7	-1,9	5,0	-1,8
--------------------------------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------

TILIKAUDEN TULOS (milj. €)

Vakuutusliikkeen tulos	22,9	-64,3 %	32,2	-29,5 %	-1,5	86,7 %	19,0	-51,3 %	8,3	-5,7 %	1,7	142,9 %	82,6	-43,8 %
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin	-222,6	-119,8 %	406,8	-49,5 %	-4,8	-101,4 %	-97,0	-214,1 %	19,7	-61,5 %	0,8	-88,7 %	102,9	-95,7 %
Hoitokustannustulos	36,1	8,1 %	35,4	4,1 %	36,2	13,8 %	9,0	350,0 %	1,4	-17,6 %	0,3	-40,0 %	118,4	14,5 %
Kokonaistulos	-163,6	-113,4 %	474,3	-46,4 %	29,9	-91,8 %	-69,0	-154,8 %	29,3	-52,5 %	2,7	-67,5 %	303,6	-88,6 %

% TyEL-vakuutusmaksutulosta	-3,7	-33,2	11,9	-11,0	1,1	-12,8	-10,7	-30,0	6,9	-8,2	6,8	-16,9	2,5	-20,3
% vastuuvelasta	-0,5	-4,3	1,5	-1,6	0,2	-2,0	-1,3	-3,8	1,2	-1,6	1,0	-2,4	0,3	-2,8

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	1 679,3	-37,8 %	2 070,6	-5,4 %	990,1	-14,9 %	211,0	-39,0 %	151,4	-5,0 %	13,2	-23,7 %	5 115,6	-22,2 %
Vastuuvelan tuottovaatimus	-1 901,9	-20,9 %	-1 663,8	-20,3 %	-994,8	-21,1 %	-308,0	-17,6 %	-131,7	-21,7 %	-12,4	-21,6 %	-5 012,6	-20,5 %
Yhteensä eli sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin	-222,6	-119,8 %	406,8	-49,5 %	-4,7	-101,4 %	-97,0	-215,5 %	19,7	-61,5 %	0,8	-88,7 %	285,0	-88,2 %

SIIRTO ASIAKASHYVITYKSIIN ²⁾

Siirto asiakashyvityksiin (milj. €)	115,0	-1,7 %	98,0	5,4 %	58,2	3,2 %	10,0	25,0 %	6,1	0,0 %	4,3	95,5 %	291,6	3,1 %
% TyEL-palkkasummasta	0,6	-0,1	0,6	0,0	0,5	0,0	0,4	0,1	0,3	0,0	1,3	0,6	0,6	0,0
% TyEL-vakuutusmaksutulosta	2,6	-0,2	2,5	0,1	2,1	0,0	1,5	0,3	1,4	-0,1	10,9	4,6	2,4	0,0

VAKAVARAIUSPÄÄOMA (milj. €)

Oma pääoma (ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen)	113,6	6,0 %	99,5	5,6 %	101,3	0,0 %	54,0	5,5 %	18,3	2,1 %	1,1	6,6 %	387,8	4,0 %
Tilinpäätössiirtojen kertymä	-0,8	-14,3 %	4,8	52,4 %	0,7	17,8 %	0,5	66,7 %	1,8	0,5 %	0,0		7,1	-49,1 %
Omaisuuksien käyppien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	9 762,9	18,7 %	5 468,4	-8,6 %	2 922,4	4,7 %	790,7	10,9 %	409,3	-8,6 %	32,1	-15,7 %	19 385,9	10,8 %
Osittamaton lisävakuutusvastuu	-1 082,5	-243,8 %	1 683,9	99,8 %	597,5	-21,0 %	-308,4	-135,7 %	61,9	627,5 %	42,5	16,2 %	995,0	-58,6 %
Tasotusmäärä	1 170,7	-0,8 %	1 029,3	1,3 %	451,0	-2,6 %	232,6	-2,7 %	129,0	3,9 %	12,0	0,1 %	3 024,7	7,8 %
Muut	-7,8	46,6 %	-41,8	-8,5 %	-30,9	-10,7 %	-18,3	-52,5 %	-3,7	13,2 %	0,0	0,0 %	-102,5	-34,3 %
Vakavaraisuuspääoma yhteensä	9 956,1	-2,9 %	8 244,2	4,3 %	4 042,1	-1,0 %	751,2	-12,7 %	616,6	3,5 %	87,8	0,0 %	23 698,0	3,3 %
Vakavaraisuusaste, %	31,4	-2,6	29,6	-0,2	24,1	-1,7	14,2	-2,7	28,1	-0,8	41,9	-3,2	28,2	-0,5
Vakavaraisuuspääoma / vakavaraisuusraja	1,9	-13,6 %	2,0	2,5 %	2,0	-4,8 %	1,4	-12,5 %	2,2	0,0 %	3,5	-16,7 %	2,0	-2,9 %
Vakavaraisuusraja %:na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvelasta	16,8	1,0	14,5	-0,5	12,0	-0,3	10,1	-0,2	12,6	-0,4	12,0	1,3	14,5	0,1
Ositettu lisävakuutusvastuu	115,0	-1,8 %	98,6	4,1 %	58,3	3,1 %	10,2	27,1 %	6,1	-0,1 %	1,0	-12,0 %	289,3	1,6 %
HENKILÖSTÖ (keskimäärin)	549	-0,5 %	535	-0,4 %	457	2,2 %	227	-9,9 %	143	0,7 %	2	0,0 %	1 913	-1,0 %

Lukujen desimaalien pyöristyksistä johtuen kaikki luvut eivät välttämättä summaudu tasan.

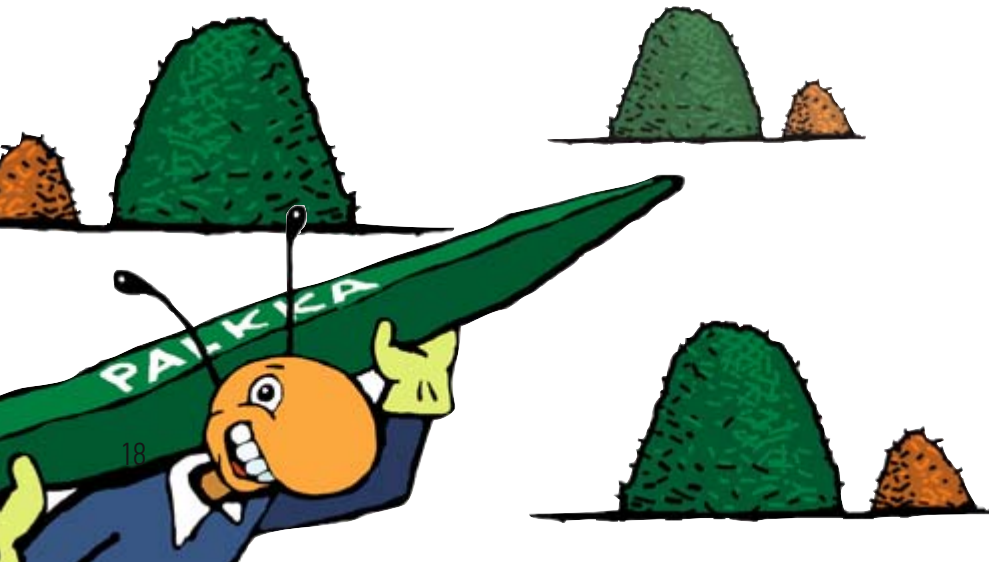
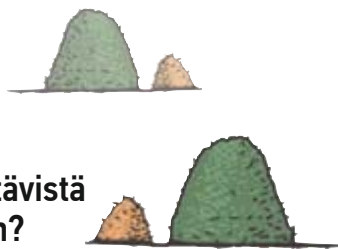
Rahastointi ennakoi tulevaa

RIITTÄVÄTKÖ ELÄKEVARAT?

Työeläkejärjestelmämme on osittain rahastoiva. Mitä hyödyimme rahastoinnista? Vastauksen kertovat työeläkeyhtiö Elon toimitusjohtaja Satu Huber, sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusosaston ylitemaatikko Mikko Kuusela, Eläketurvakeskuksen kehityspäällikkö Eeva Poutiainen ja Työeläkevakuuttajat Telan toimitusjohtaja Suvi-Anne Siimes.

TEKSTI ANNE IIVONEN
PIIRROS JOUKO OLLIKAINEN

- 1** Miten työeläkkeet rahoitetaan, kenen rahoilla järjestelmä pyörii?
- 2** Mikä osuus työeläkemaksuina kerättävistä varoista siirtyy vuosittain rahastoihin?
- 3** Mitä hyötyä siitä on, että kaikkea ei käytetä saman tien maksettaviin kuukausieläkkeisiin?
- 4** Millä tavoin varmistetaan, että luvatut eläkkeet pystytään rahoittamaan nyt ja tulevaisuudessa?

Karoliina Paatos

Eeva Poutiainen

ETK

Kehityspäällikkö
Eläketurvakeskus

1 TYÖELÄKKEET rahoitetaan osittain niitä varten rahastoiduista varoista ja varojen tuotoista ja osittain kunakin vuonna kerättävistä työeläkevakuutusmaksuista. Työeläkevakuutusmaksuja maksavat kaikki työssäkäyvät, heidän työnantajansa sekä yrittäjät. Myös valtio kustantaa osittain joidenkin eläkelakien mukaisia eläkkeitä.

2 YKSITYISEN SEKTORIN palkansaajajärjestelmissä hieman alle viidennes maksuista rahastoidaan tulevia eläkkeitä varten. Kunakin vuonna rahastoista myös puretaan varoja eläkkeiden maksumuutoksiin.

3 ELÄKKEITÄ VARTEN rahastoidaan varoja, jotta varoille saatavien sijoitustuottojen avulla voidaan alentaa perittävää työeläkevakuutusmaksua sekä pitää maksun tasoa vakaampana eri vuosina.

4 ELÄKEJÄRJESTELMÄN kestävyyttä arvioidaan jatkuvasti pitkän aikavälin ennustelaskelmilla. Eläkejärjestelmään voidaan suunnitella uudistuksia esimerkiksi, jos näyttää, että eläkemaksut olisivat kasvamassa tulevaisuudessa liian suuriksi. Yksityisen sektorin eläkerahastojen katteena oleville varoille on laissa säädetyt vakavaraisuusvaatimukset.

Mikko Kuusela

STM

Ylimatemaatikko
Sosiaali- ja terveysministeriö

Kimmo Vainikainen, STM

1 TYÖELÄKKEET rahoitetaan työnantajilta ja työntekijöiltä perittävillä työeläkevakuutusmaksuilla. Näiden lisäksi valtio osallistuu yrittäjien, maatalousyrittäjien ja merimiesten eläkejärjestelmien sekä ns. VEKL-etuuksien rahoitukseen. Työttömyysvakuutusrahasto rahoittaa tietyiltä palkattomilta ajoilta kertyviä eläke-etuuksia.

2 VASTAUS riippuu eläkejärjestelmästä. Rahastointia toteutetaan eri eläkejärjestelmissä eri periaattein. Esimerkiksi yrittäjien eläkejärjestelmissä rahastointia ei ole käytännössä ollenkaan. TyEL-järjestelmässä noin viidesosa työeläkevakuutusmaksusta rahastoidaan.

3 YKSI HYÖTY on sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus. Ilman rahastointia väestössä tapahtuvat muutokset heijastuvat suoraan maksutasoon. Toinen keskeinen hyöty on sijoitustuotto. Rahastointi on hyödyllistä, jos sijoitustuotto ylittää palkkasumman kasvun, kuten on käynytkin. Täten rahastointi alentaa maksutasoa.

4 ELÄKKEIDEN RAHOITUS on nyt, ja erityisesti 2017 eläkeuudistuksen jälkeen, varsin hyvissä kantimissa. Myös jatkossa tulee olla valmius reagoida mahdollisiin muutostarpeisiin. ■

Matti Immonen

Satu Huber

ELO

Toimitusjohtaja
Työeläkeyhtiö Elo

1 TYÖELÄKKEET rahoitetaan työnantajien, työntekijöiden ja yrittäjien maksamilla työeläkemaksuilla. Osittain eläkkeitä rahoitetaan myös eläkerahastojen tuotoilla ja yrittäjien eläkkeitä valtionosuuksilla.

2 ELÄKEMAKSUISTA siirretään rahastoihin vuosittain alle viidennes. Yrittäjien eläkemaksuja ei rahastoida, vaan niillä rahoitetaan nykyisiä eläkkeitä.

3 RAHASTOINNILLA varaudumme tuleviin vuosikymmeniin, jolloin työtä tekevien ja työeläkemaksuja maksavien määrä on nykyistä pienempi suhteessa eläkeläisten määrään. Ilman rahastoja eläkemaksuja pitäisi tulevaisuudessa nostaa tuntuvasti nykyisestä.

4 ELÄKKEIDEN rahoittamiseen tarvitaan monia keinoja niin työeläkejärjestelmän tasolla kuin eläkevakuuttajien toiminnassa. Vuonna 2017 voimaantulevan eläkeuudistuksen tuomilla muutoksilla varmistetaan eläkemaksujen ja eläkkeiden tasapaino myös tulevaisuudessa.

Me työeläkeyhtiöissä teemme oman osamme sijoittamalla työeläkevarat tuottavasti ja turvaavasti sekä huolehtimalla riskienhallinnasta. Myös Suomen työllisyydellä on suuri merkitys siihen, että eläkkeiden rahoitus on turvattu myös tulevaisuudessa. ■

Suvi-Anne Siimes

TELA

Toimitusjohtaja
Työeläkevakuuttajat TELA

1 TYÖELÄKKEET rahoitetaan palkkaan sidotuilla maksuilla eli Suomessa tehtävällä työllä.

2 YKSITYISALOJEN eläkemaksuista rahastoidaan vuosittain vajaat 17 prosenttia. Rahastoille saadaan sijoitustuottoja. Niillä rahoitetaan sisään menevää osuutta suurempi osa eli noin 20–25 prosenttia vuosittain maksettavista eläkkeistä. Eläkkeitä voidaan maksaa pysyvästi ulos enemmän kuin mitä kerätään sisään eläkemaksuina. Näin ihmiset saavat eläkkeensä alemmilla maksuilla kuin ilman rahastointia.

3 TÄRKEIN VARMISTUS on se, että rahoitusta saadaan sekä eläkemaksuista että sijoituksista. Se hajauttaa eläkerahoituksen riskiä työmarkkinoiden (työllisyyden vaihtelu) ja rahoitusmarkkinoiden (sijoitustuottojen vaihtelu) kesken. Sijoittamisen riskinottoa säännellään vakavaraisuusvaatimuksilla.

4 ELÄKEJÄRJESTELMÄN pitkän aikavälin rahoituslaskelmat päivitetään säännöllisesti. Niin myös nuorilla on näkyvä oman eläkeaikansa toimeentuloon ja sen rahoitukseen. Suomen ja maailmantalouden kehitystä ei tietenkään voi koskaan ennakoida täysin varmasti. Siksi työeläkevakuuttamisessa noudatetaan ns. varovaisuusperiaatetta. ■

Laura Riihelä

MATALA KORKOTASO vaikuttaa tuottoihin

Tuottovaatimuksen täyttäminen on vaikeutunut sijoitusympäristössä, jossa korkotaso on matala ja osakkeiden hintojen heilunta on lisääntynyt.

TEKSTI PETER HALONEN

Matalan inflaation ja heikohkon talouskasvun seurauksena keskuspankit ovat harjoittaneet elvyttävää rahapolitiikkaa, minkä johdosta niin rahamarkkina- kuin velkakirjojen korot ovat laskeneet selvästi viimeisten vuosien aikana.

Matalilla koroilla on vaikutuksia eläkevakuuttajien sijoitustoimintaan. On tärkeä huomioida, että eläkevakuuttajilla voi olla ajoittain haastavaa täyttää rahastonsiirtovelvoitteen mukaista tuottovaatimusta.

Yksityisalojen eläkevakuuttajien rahastonsiirtovelvoite eli tuottovaatimus koostuu rahastokorosta (3 %) ja kahdesta muusta osasta, joiden taso on riippuvainen eläkevakuuttajien keskimääräisestä vakavaraisuudesta ja osaketuotosta.

Jos eläkevakuuttajan sijoitustuotot eivät riitä kattamaan tuottovaatimusta, niin se joutuu täydentämään tuottovaatimuk-

sen vakavaraisuuspääomastaan. Pidemmällä aikavälillä tämä aiheuttaisi haasteita eläkevakuuttajille.

Tuottovaatimuksen täyttäminen on vaikeutunut sijoitusympäristössä, jossa korkotaso on matala ja osakkeiden hintojen heilunta on lisääntynyt.

Tuottovaatimuksen täyttäminen ja toki myös tuottojen metsästäminen ajaa eläkevakuuttajia sijoittamaan entistä enemmän uusiin ja osin riskillisempiinkin sijoituskohteisiin kuin esimerkiksi hyvän luottoluokituksen omaaviin yritys- ja valtionlainoihin.

Viime vuonna tuottovaatimus oli noin 6 prosenttia. Tuottovaatimusta ei pidä sekoittaa Eläketurvakeskuksen käyttämään pitkän aikavälin laskelmien 3,5 prosentin sijoitusten tuotto-olettamaa.

Tuotto-olettamaa tavoitellaan sijoitusvaroille pitkällä aikavälillä, mutta tuottovaatimus tulee täyttää joka vuosi. ■

Sanastoa

ARVOSTUSERO

Sijoitusten käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus.

ASIAKASHYVITYS

TyEL-vakuutuksenottajille jaettava hyvytyys, joka huomioidaan sopimustyönantajien TyEL-vakuutusmaksujen alennuksena. Asiakashyvytyksiin käytettävä määrä määräytyy eläkeyhtiön vakavaraisuuden ja hoitokustannuslääjään perusteella.

HOITOKUSTANNUSOSA

Työeläkeyhtiössä TyEL-vakuutusmaksuun sisältyvä osa, jolla katetaan esimerkiksi vakuutusten hoidosta ja eläkeratkaisujen tekemisestä ja maksamisesta aiheutuvia kuluja.

NIMELLINEN TUOTTO

Työeläkevaroilte saatu vuotuinen tuotto-prosentti, jossa on mukana myös kuluttajahintojen muutos.

OSITTAMATON

LISÄVAKUUTUSVASTUU

Osittamaton lisävakuutusvastuu on vastuuvelan osa, jonka tarkoituksena on puskuroida sijoitustoiminnan heilahtelua. Vakavaraisuustarkastelussa se luetaan osaksi vakavaraisuuspääomaa.

RAHASTOONSIIRTOVELVOITE

Eläkevastuulle hyvittävää vuosittainen tuotto. Määrittelee sen, miten TyEL ja MEL-eläkelaitoksen tulee vuosittain korvottaa rahastojaan.

REAALITUOTTO

Reaalituotto on työeläkevaroilte saatu kuluttajahintojen kehityksen ylittävä vuotuinen tuotto-prosentti.

TASOITUSMÄÄRÄ

Tasoitusmäärä on vakuutusliikkeen pus-kuri, jolla varaudutaan vanhuuseläkkeiden kestojen ja työkyvyttömyyseläketapausten määrien vaihteluun sekä maksutappioihin.

VAKAVARAISSUUSPÄÄOMA

Vuoden 2013 alusta lähtien vakavaraisuutta on mitattu vakavaraisuuspääomalla, johon luetaan myös tasoitusmäärä. Pus-kuria käytetään sekä sijoitusriskieläin että vakuutusriskieläin varautumiseen.

VAKAVARAISSUUSASTE

Vakavaraisuusaste lasketaan vakavaraisuuspääoman suhteena vastuuvetkaan, johon ei lueta osittamatonta lisävakuutusvastuuta eikä tasoitusmäärää.

VAKAVARAISSUUSRAJA

Vakavaraisuusraja on mitoitettu siten, että vakavaraisuuspääomaa on suurella todennäköisyydellä vielä jäljellä vuoden kuluttua ottaen huomioon vakuutusliikkeen riskit sekä sijoitusten jakautuminen eri omaisuuslajeihin.

Liitteen asiantuntijat

PETER HALONEN
Analyttikko
Työeläkevakuuttajat Tela

SEIJA LEHTONEN
Matemaatikko
Työeläkevakuuttajat Tela

Eeva PUUPERÄ
Kustannustenjaon asiantuntija
Eläketurvakeskus

TOIMITUS: Anne Iivonen, Eläketurvakeskus
ULKOASU: Tuuli Lähteenmäki, Aste Helsinki Oy
HENKILÖKUVAT: Työeläkelaitosten kuvapankit
JULKAISIJAT: Eläketurvakeskus ja
Työeläkevakuuttajat Tela

Tilinpäätöstiedot julkaistaan Työeläke-lehden 3:2016 liitteenä.
Tiedot myös digilehdessä sekä etk.fi:ssä ja tela.fi:ssä.

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

